

IZAZOVI GLOBALNE TRGOVINE

Prof. dr. sc. Marijana Ivanov

20. konvencija Hrvatskih izvoznika i 18. dodjela nagrada "Zlatni ključ,,
8.9.2025.

Trump kaže: SAD će biti na 'rubu ekonomske katastrofe' ako suci odluče da su njegove carine ilegalne

- Većina drugih: **Trumpove carine će usporiti rast svjetskog BDP-a i trgovine** te imati nepovoljne učinke na gospodarstvo SAD-a.
- Odluka Vrhovnog suda - **u studenom** ili do sljedećeg ljeta.
- **Carinski fiskalni efekti:** I.-VIII. 2025. prihodi SAD-a od carina su dvostruko veći nego za isto razdoblje 2024.
- **izvoznici iz drugih dijelova svijeta** rade **kalkulacije i projekcije kako dalje** – diverzifikacija tržišta i poboljšanja **produktivnosti i konkurentnosti** su u fokusu, ali **na predvidivost se ne može računati.**

Indeks trgovinske nesigurnosti (TPU) 2016. - 2025.

Travanj 2025.
1.151,36

Efekti šoka se polako ispuhuju, ali su i dalje vidljivi.

Maksimalna vrijednost indeksa od 1960. do 2024. bila je 373,3

Izvor: <https://www.matteoiacoviello.com/tpu.htm>

**Kolovoz 2025.
575,84**

„The TPU index is based on automated text searches of the electronic archives of seven newspapers: Boston Globe, Chicago Tribune, Guardian, Los Angeles Times, New York Times, Wall Street Journal, and Washington Post. The measure is calculated by counting the monthly frequency of articles discussing trade policy uncertainty (as a share of the total number of news articles) for each newspaper. The index is then normalized to a value of 100 for a one percent article share.”

Što ako Vrhovni sud odluči da su carine **legalne**?

- **Hoće li se Trump zadovoljiti carinom 15% na uvoz iz Europske unije?** Kolike će u konačnici biti carine za europsku automobilsku industriju? Ili farmaceutsku industriju?
- **Sporazum von der Leyen – Trump nije garancija predvidivosti budućih uvjeta razmjene.**
- Trump može **uvoditi nove i povećavati sektorske uvozne carine.**
- Nije isključeno da će **buduće visoke carine za uvoz lijekova obuhvatiti i uvoz iz EU**, unatoč Sporazumu.
- Za dio proizvođača neće biti druge opcije nego da **za američko tržište proizvode izravno u SAD-u.**

Stanje američke ekonomije

- **20% američkih tvrtki očekuje pad potražnje za njihovom robom i uslugama u sljedećih šest mjeseci.**
- Povećanje plaća više ne prati rast cijena (dijelom carinski efekti).
- Očekuje se da će **sredinom rujna Fed sniziti ciljani raspon stope federalnih fondova za 0,25 pp**, zbog **pogoršanja na tržištu rada**
- Rast američkog BDP-a u drugom kvartalu bio je pod značajnim utjecajem **pada uvoza**, uz istodobni slabi rast potrošnje kućanstva te **pad investicija** i izvoza.
- **Jedino su američki dionički indeksi u optimizmu** – moguće i u **cjenovnom balonu**, carine pogoduju američkim tehnološkim kompanijama, a **ako balon pukne ...**

Geopolitička rivalstva

- **SAD vs Kina**
- S aspekta carina: **SAD vs saveznici i neprijatelji**
- **Zapad VS zemlje svjetske većine** (globalni Jug i Istok)
- **A gdje je tu EU?**
- Na raskrižju između američkog protekcionizma i prilika na azijsko-pacifičkim tržištima i tržištima zemalja BRICS+
- Pritom **EU tehnološki ne pratiti niti SAD niti Kinu.**

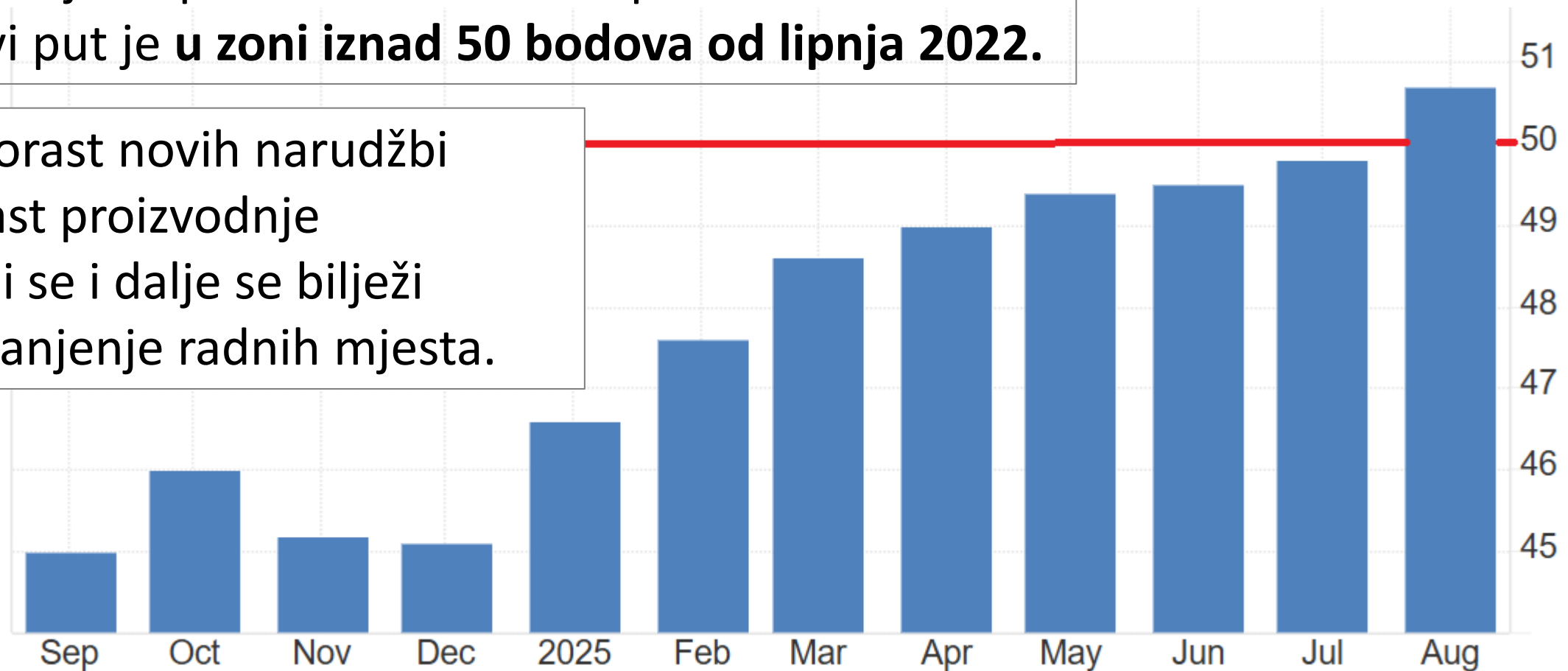
Indeks menadžera nabave u industriji (PMI) za europodručje

Indeks je viši od 50 bodova – razdjelnice između recesijskih pritisaka i naznaka oporavka

Prvi put je u zoni iznad 50 bodova od lipnja 2022.

Znakovi oporavka

- porast novih narudžbi
- rast proizvodnje
- ali se i dalje se bilježi smanjenje radnih mjesta.

Zaključno - globalna trgovina

- **Fragmentirana, tehnološki vođena**, uvjeti se brzo mjenjaju.
- Pod utjecajem geopolitičkih rizika i napetosti, kao i klimatskih promjena i ekstremnih događaja.
- Jačaju **regionalne integracije**, trgovina među istomišljenicima (što danas **više vrijedi za BRICS+ blok** nego za zapadni blok) i skraćivanje dobavnih lanaca.
- **Diverzifikacija** (izvoznih i uvoznih) **tržišta** važna je kako bi međunarodna razmjena bila **fleksibilnija, neovisnija i otpornija na vanjske šokove i pritiske**.
- **Diverzifikacija otvara i veće prilike za izvoz malih zemalja.**
- Na tržištu ostaju oni koji ulažu u **produktivnost i konkurentnost**.